

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Політологія»
ступінь вищої освіти: молодший бакалавр
галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність: 053 Психологія
освітньо-професійна програма: «Психологія»

кафедра філософії та політології

Форма навчання	Курс	Се-местр	Лекції (год.)	Пракг. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	15	15	2	4	84	120	2	-

**Тернопіль – ТНЕУ
2020**

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки молодшого бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, затвердженої Вченою радою ТНЕУ (протокол № 10 від 24 червня 2020 року).

Робочу програму склав професор кафедри філософії та політології, доктор політичних наук, професор **Рудакевич Олег Михайлович**.

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 053 Психологія, протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності
д.психол.н., професор

Анатолій ФУРМАН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ»**1. Опис дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ»**

Дисципліна «ПОЛІТОЛОГІЯ»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни нормативна Мова навчання Українська мова
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність – 053 «Психологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – молодший бакалавр	Лекції: <i>Денна – 15</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 84</i> <i>Тренінги – 4</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 2</i>
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 2		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ» є вивчення сутності, історії та теоретичних засад політичної сфери суспільного життя, методології діяльності і поведінки основних суб'єктів політики: від громадянина і місцевої громади – до держави і нації загалом. Виробити вміння давати принципову характеристику політичним вченням та політико-ідеологічним доктринам, мати уявлення про сутність політичного життя, політичних відносин і процесів, суб'єкти і об'єкти політики, знати права людини і громадянина, суть і значення політичних систем і режимів, уявлення про процеси міжнародного політичного життя, геополітичну обстановку, статус і роль України в сучасному політичному світі, володіти навичками політичної культури, вміти застосовувати політичні знання в своїй професійній і громадській діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Завдання лекційних занять полягає у тому, щоб ознайомити студентів із теоретичними засадами політичної науки, світовим досвідом демократичного устрою суспільного життя та сучасним станом політичних відносин в Україні; які будуть викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом навчальної дисципліни «Політологія». Це закладе світоглядні основи розвитку демократії в українській державі та орієнтацію на входження України у Європейський Союз.

Завдання практичних занять полягає у тому, щоб сформувати у студентів на основі теоретичного матеріалу, поданого на лекціях та в процесі самостійного освоєння програмного матеріалу, глибоке розуміння основних закономірностей та перспектив розвитку політичної сфери суспільного життя, сформувати демократичні засади політичної свідомості та політичної культури, виробити навички політичної участі студентської молоді та молодих спеціалістів у формуванні та функціонуванні громадянського суспільства, української держави, а також формувати українські патріотичні настанови та виробити готовність у молодого покоління відстоювати національні потреби й інтереси

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Політологія»:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни: «Історія та культура України», «Філософія».

2.5. Результати навчання

Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Програма навчальної дисципліни «Політологія» Змістовий модуль 1. Політична система суспільства.

Тема 1. Політологія як наука. Поняття політики та політичної діяльності.

Поняття політики, причини та умови формування політичної сфери суспільного життя. Особливі, структура та функції політики, способи її типології.

Виникнення політології та етапи її формування. Сучасний розвиток політології у світі та Україні. Основні категорії політології. Її об'єкт, предмет, методи дослідження. Система політичних наук. Зв'язок політології з іншими суспільними науками. Структура та функції політології, її роль у забезпеченні суспільного прогресу.

Конституційні політичні права та свободи громадянина. Поняття політичної діяльності, її сутність, мотиви та засоби. Аспекти, рівні та форми політичної діяльності. Політична взаємодія та політичні відносини. Типологія політичної діяльності. Поняття та основні складові політичного процесу. Участь студентської молоді та інших категорій населення у політичному житті України.

Література:

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
3. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
6. Agassi, Joseph, Jarvie, Ian. 2019. "Institutions as a Philosophical Problem." *Philosophy of the Social Sciences* 49 (1): 42-63.
7. Grant R. Martsolf, Teresa H. Thomas. (January 2019) Integrating Political Philosophy Into Health Policy Education. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, vol. 20, 1: pp. 18-27.
8. Mingst, Karen A., & Snyder, Jack L. (2017). *Essential Readings in World Politics* (4th ed.). New York: W. W. Norton & Company.

Тема 2. Історія світової та вітчизняної політичної думки

Витоки та основні етапи зарубіжної політичної думки. Політичні погляди стародавнього Сходу. Політична думка Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Політико-релігійні погляди Середньовіччя. Політичні вчення епохи відродження та реформації. Н. Макіавеллі – фундатор світської політичної науки. Політична думка Нового часу.

Формування політичної думки в княжу добу історії України. Політичні ідеї періоду козаччини та гетьманської держави. Національне відродження і розвиток української політичної думки в ХІХ – початку ХХ ст. Українська політична думка після національно-визвольної революції 1917–1921 рр.

Література:

1. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.

3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
4. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
5. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
6. Dowding, Keith. (2016) *The Philosophy and Methods of Political Science*. Macmillan Publishers Limited, Palgrave, London, New York
7. Karl Gustafsson, Nina C. Krickel-Choi (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. *European Journal of International Relations*, vol. 26, 3: pp. 875-895.
8. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.

Тема 3. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави.

Влада як суспільний феномен. Суб'єкти, об'єкти, джерела та ресурси політичної влади, методи її реалізації. Поняття та способи легітимації політичної влади.

Поняття політичної системи, її структура та функції. Концепції політичної системи Д. Істона, Г. Алмонда та К. Дойча. Політичні інститути, їх різновиди та роль в політичній системі суспільства. Теоретичні засади взаємодії політичної системи із середовищем. Політична система і соціальна системи суспільства). Типологія політичних систем. Політична система сучасної України, проблеми її функціонування та реформування.

Поняття держави. Структура держави, її функції в політичній системі суспільства. Поняття «мінімальної держави». Різновиди форм держави. Правова, демократична та соціальна держава. Взаємодія державних органів та органів територіального та місцевого самоврядування. Україна як парламентсько-президентська республіка. Децентралізація держави – актуальна проблема реформування української державності.

Література:

1. Грабовський О. І. Державна політика України у сфері соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. Львів : Львів. регіон. ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2018.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
5. Agassi, J.; Jarvie, I. C. (June 2019) The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 49, 5: pp. 413-433.
6. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
7. Mingst, Karen A., & Arreguín-Toft, Ivan M. (2016). *Essentials of International Relations* (5th ed.). New York: W. W. Norton & Company..
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Тема 4. Громадянське суспільство. Політичні партії, громадські об'єднання та рухи.

Поняття, основні принципи та інститути громадянського суспільства. Роль громадянського суспільства у становленні, підтримці та розвитку демократії та публічної політики. Нові форми громадянського суспільства, які появились під час Революції гідності. Роль соціальних мереж у функціонуванні регіонального та загальнонаціонального громадянського суспільства.

Партія як політичний інститут, її особливості у порівнянні з державою. Типологія політичних партій. Особливості сучасних політичних партій. Поняття європейської політичної партії. Політичні партії в сучасній Україні, їх різновиди та роль в політичному житті суспільства та держави. Партійні системи та їх типологія.

Поняття та різновиди громадських об'єднань та суспільних рухів, правові засади їх діяльності. Взаємодія громадських об'єднань з партіями та державними органами.

Література:

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
3. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
4. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
5. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
6. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
7. Ergman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Тема 5. Політична еліта та політичне лідерство.

Поняття та сучасні концепції політичної еліти. Структура та функції політичної еліти. Типологія політичних еліт. Квазіеліта, протоеліта та контреліта. Системна та антисистемна опозиція. Місце і роль політичної еліти в структурі національної еліти.

Поняття політичного лідерства та його типологія. Сутнісні ознаки національного лідерства. Політична еліта та політичне лідерство в сучасній Україні.

Література:

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
3. Грабовський О. І. Державна політика України у сфері соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. Львів : Львів. регіон. ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2018.
4. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.

5. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
6. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
7. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Змістовий модуль 2. ОСНОВИ ДЕМОКРАТІЇ.

Тема 6. Політичні режими. Особливості сучасної демократії.

Поняття політичного режиму. Критерії типології політичних режимів та їх основні різновиди. Сутнісні риси демократичного режиму, його загрози. Тоталітаризм: об'єктивні та суб'єктивні передумови. Авторитарний режим, його історичні та сучасні моделі. Прояви авторитаризму в політичному житті сучасної України. Вплив олігархічних груп на деформацію політичного режиму.

Історичні моделі та сучасні концепції демократії. Принципи та форми демократії. Вибори як основа політичної демократії. Різновиди виборчих систем. Засади парламентських та місцевих виборів в Україні. Парламентаризм в системі сучасної демократії. Хвилі демократизації в сучасному світі. Умови та шляхи розбудови та зміцнення демократії в Україні.

Література:

1. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
3. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Тема 7. Основи етнонаціональної та міжнародної політики.

Поняття етносу, нації, національної меншини. Нації етнічні, політичні та змішані. Етнополітика, її суб'єкти, об'єкти та демократичні принципи. Різновиди етнополітики держави та етнонаціональних груп. Конституційні засади та реалії етнонаціональної політики сучасної української держави. Націоналізм, інтернаціоналізм та космополітизм.

Демократичний та авторитарний (інтегральний) націоналізм в Україні. Причини прояву сепаратизму в Україні та проблеми консолідації нації.

Зовнішня політика держав та міжнародні відносини. Поняття геополітики, її основні концепції. Міжнародні урядові та неурядові організації. Демократичні засади функціонування ООН, Ради Європи, Європейського Союзу та ОБСЄ. Україна як асоційований член ЄС. Вступ у ЄС та НАТО як стратегічна мета України. Глобальні проблеми сучасності та світовий політичний процес. Україна як суб'єкт міжнародних відносин. Підтримка України світовою спільнотою у її конфронтації з Російською Федерацією.

Література:

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
3. Грабовський О. І. Державна політика України у сфері соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. Львів : Львів. регіон. ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2018.
4. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
5. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
6. Dowding, Keith. (2016) The Philosophy and Methods of Political Science. Macmillan Publishers Limited, Palgrave, London, New York
7. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. Critical Review of International Social and Political Philosophy 22(1): 103–118
8. Grant R. Martsolf, Teresa H. Thomas. (January 2019) Integrating Political Philosophy Into Health Policy Education. Policy, Politics, & Nursing Practice, vol. 20, 1: pp. 18-27.
9. Karl Gustafsson, Nina C. Krickel-Choi (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. European Journal of International Relations, vol. 26, 3: pp. 875-895.
10. Mingst, Karen A., & Arreguín-Toft, Ivan M. (2016). Essentials of International Relations (5th ed.). New York: W. W. Norton & Company..
11. Mingst, Karen A., & Snyder, Jack L. (2017). Essential Readings in World Politics (4th ed.). New York: W. W. Norton & Company.

Тема 8. Політико-ідеологічні системи та політична культура.

Поняття політичної свідомості, політичної ідеології та політичної психології. Функції політичної свідомості та ідеології. Політичний та ідеологічний плюралізм як важливі принципи функціонування сучасної демократії. Поняття політичного руху. Світові політико-ідеологічні доктрини та рухи.

Лібералізм як політико-ідеологічна доктрина.

Політично-економічні принципи лібералізму. Ліберальна ідеологія в Україні та її представники. Консерватизм як політико-ідеологічна доктрина та суспільно-політичний рух. Сучасний неоконсерватизм. Консервативні політичні партії в Україні. Комуністична та соціал-демократична ідеологія: програмні засади, теорія та практика. Комуністичні та соціал-демократичні партії в Україні.

Поняття політичної культури, її основні концепції. Структура, функції та типологія політичної культури. Поняття патріархальної, підданської та активістської політичної культури. Громадянська культура як основа функціонування та розвитку демократії. Політична культура сучасної України, її амбівалентний характер. Вплив революційних

потрясінь в Україні 2004 та 2013–2014 рр. на формування основ активістської політичної культури.

Література:

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
3. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
4. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
5. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
6. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
7. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
8. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
9. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
10. Agassi, J.; Jarvie, I. C. (June 2019) The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 49, 5: pp. 413-433.

Тема 9 Політичний менеджмент та маркетинг. Політичні технології.

Зміст та співвідношення понять політичне управління, політичне керівництво та політичний менеджмент. Суб'єкти та об'єкти політичного менеджменту, принципи його ефективної реалізації. Види політичного менеджменту. Етапи процесу підготовки та прийняття політичних рішень. Менеджмент виборчої кампанії. Організація управлінської діяльності в системі органів законодавчої та виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Партиїний менеджмент. Особливості політичного менеджменту і комунікацій у кризових ситуаціях.

Поняття, функції і види політичного маркетингу. Суб'єкти, об'єкти та предмети політичного маркетингу. Методи та форми дослідження політичного ринку. Особливості державного політичного та партійного маркетингу. Маркетинг виборчого процесу, його основні кроки та функції.

Політичні технології, їх сутність та різновиди. Нормативні політичні технології та девіантні технології. Техніка виробництва подій та створення «інформаційних приводів». Різновиди технік: техніка довіри, відволікання уваги, створення «шумів», розуміння тощо. Засади іміджології. Стратегіями політичного маніпулювання. Політичне маніпулювання, його мішені та об'єкти.

Література:

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.

3. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
8. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
9. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.
10. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ» (денна форма навчання)

	Кількість годин				Контр. заходи
	Лекції	Практ заняття	Самост робота	ІРС	
Змістовий модуль 1. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА					
Тема 1. Політологія як наука. Поняття політики та політичної діяльності	2	2	9		
Тема 2. Історія світової та вітчизняної політичної думки.	1	2	9		
Тема 3. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави.	2	2	9		
Тема 4. Громадянське суспільства. Політичні партії, громадські об'єднання та рухи	2	2	9		
Тема 5. Політичні еліти і лідерство.	1	1	8		МКР – 2 год.
Змістовий модуль 2 . ОСНОВИ ДЕМОКРАТІЇ					
Тема 6. Політичні режими. Особливості сучасної демократії.	2	2	10		
Тема 7. Основи етнонаціональної та міжнародної політики	2	2	10		
Тема 8. Політико-ідеологічні системи та політична культура..	1	1	10	1	
Тема 9. Політичний менеджмент та маркетинг. Політичні технології.	2	2	10	1	РКР – 2 год.
Разом	15	15	84	2	

5. Тематика практичних завдань Практичне заняття №1

Тема 1. Політологія як наука. Поняття політики та політичної діяльності.

Мета: Розкрити сутність політики, її соціальні функції та проаналізувати причини й умови формування політичної сфери суспільного буття. Охарактеризувати особливості предмету, категоріального апарату та методів дослідження політичних явищ і процесів. Дослідити зародження та етапи розвитку політичної науки в світі та Україні, її соціальні функції та зростання ролі в умовах сучасного цивілізаційного процесу. Розкрити зміст, мотиви та охарактеризувати основні різновиди політичної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Політика як суспільний феномен та поняття. Структура та функції політики, її різновиди.
2. Мотиви, цілі та засоби політичної діяльності. Політична участь та політичне функціонування.
3. Предмет, категорії, поняття, методи та функції політології.
4. Система політичних наук, її формування в світі та Україні.

Література:

9. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
10. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
11. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
12. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
13. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
14. Agassi, Joseph, Jarvie, Ian. 2019. "Institutions as a Philosophical Problem." *Philosophy of the Social Sciences* 49 (1): 42-63.
15. Grant R. Martsolf, Teresa H. Thomas. (January 2019) Integrating Political Philosophy Into Health Policy Education. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, vol. 20, 1: pp. 18-27.
16. Mingst, Karen A., & Snyder, Jack L. (2017). *Essential Readings in World Politics* (4th ed.). New York: W. W. Norton & Company.

Практичне заняття №2

Тема 2. Політична система суспільства, місце і роль у ній держави.

Мета: Досягнути усвідомлення того, що політична сфера суспільства має системний характер і, таким чином, відповідає закономірностям побудови та функціонування відкритих самоорганізованих систем. Цьому сприятиме аналіз моделей політичної системи, які обґрунтували американські політологи в середині ХХ ст. Розкрити місце і роль політичної влади та держави як інституту в політичній системі.

Питання для обговорення:

1. Сутність політичної влади, її суб'єкт-об'єктна модель.
2. Поняття, структура та функції політичної системи суспільства.
3. Теоретичні засади взаємодії політичної системи із середовищем.

4. Держава як політичний інститут. Форма державного правління та устрою: теорія та українські реалії.

Література:

1. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку XX ст. 404 с.
3. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
4. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
5. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
6. Dowding, Keith. (2016) The Philosophy and Methods of Political Science. Macmillian Publishers Limited, Palgrave, London, New York
7. Karl Gustafsson, Nina C. Krickel-Choi (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. European Journal of International Relations, vol. 26, 3: pp. 875-895.
8. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). Arts Social Sci J 8: 269.

Практичне заняття №3

Тема 3. Громадянське суспільство. Політичні партії, об'єднання громадян та рухи.

Мета: Розглянути поняття, генезу, основні принципи та інститути громадянського суспільства. Охарактеризувати політичні партії та інші добровільні об'єднання громадян, їх роль в системі громадянського суспільства. З'ясувати особливості взаємодії громадянського суспільства і держави в умовах різних політичних режимів., в т.ч. в умовах сучасного українського суспільства.

Питання для обговорення

1. Поняття громадянського суспільства, його структура та функції.
2. Політична партія як інститут громадянського суспільства
3. Функціональна взаємодія громадянського суспільства і держави.
4. Проблеми розвитку громадянського суспільства в Україні після Революції гідності.

Література:

1. Грабовський О. І. Державна політика України у сфері соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. Львів : Львів. регіон. ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, 2018.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: XX – початок XXI ст. 598 с.

3. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
5. Agassi, J.; Jarvie, I. C. (June 2019) The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 49, 5: pp. 413-433.
6. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
7. Mingst, Karen A., & Arreguin-Toft, Ivan M. (2016). *Essentials of International Relations* (5th ed.). New York: W. W. Norton & Company..
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Практичне заняття №4

Тема 4. Політична еліта та політичне лідерство в умовах демократії.

Мета. Проаналізувати поняття та сучасні концепції політичної еліти, з'ясувати її структуру та функції. Розглянути місце і роль політичної еліти в системі національної еліти. Розкрити зміст поняття політичне лідерство та з'ясувати засади його типології. Охарактеризувати стан політичної еліти та політичного лідерства в сучасній Україні.

Питання для обговорення

1. Ознаки, структура та функції політичної еліти.
2. Політичне лідерство: сутність, функції, типи.
3. Політичні еліти та лідерство в Україні.

Література:

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
3. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
4. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
5. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
6. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
7. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Практичне заняття № 5

Тема 5. Політичні режими. Особливості сучасної демократії.

Мета: Розкрити поняття політичного режиму, його роль в забезпеченні керованості суспільством та досягнення суспільної мети. Виявити та проаналізувати критерії типології політичних режимів та їх основні різновиди: демократичний режим, авторитаризм, тоталітаризм. З'ясувати причини прояви авторитаризму в політичному житті сучасної України. Проаналізувати принципи та моделі демократії, роль в її функціонуванні виборчих систем та парламентів.

Питання для обговорення.

1. Поняття, соціальне призначення та критерії типології політичних режимів.
2. Сутнісні риси та умови формування демократичного, авторитарного й тоталітарного режимів. Принципи та моделі демократії, виборчі системи та парламентаризм.
3. Особливості політичного режиму сучасного українського суспільства.

Література:

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
8. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
9. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.
10. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Практичне заняття № 6

Тема 6. Основи етнонаціональної та міжнародної політики.

Мета: З'ясувати зміст поняття нація, національні меншини та етнополітика. Охарактеризувати конституційні засади та реалії етнонаціональної політики сучасної української держави. Дослідити феномен націоналізму етнічних меншин та прояви сепаратизму. Розкрити зміст понять зовнішня політика держави, міжнародні відносини, міжнародна політика та геополітика. Проаналізувати основні міжнародні урядові організації: ООН, Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ та статус України як асоційованого члена ЄС.

Питання для обговорення

1. Поняття етносу, нації та етнополітики.
2. Націоналізм, інтернаціоналізм та космополітизм, їх сучасні прояви.
3. Засади зовнішньої політики та міжнародних відносин в умовах демократії.
4. Зовнішня політика та етнополітика української держави.

Література:

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
8. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
9. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.
10. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Практичне заняття № 7

Тема 7. Політико-ідеологічні системи та політична культура.

Мета: З'ясувати зміст понять: політична свідомість, політична ідеологія та політичної психології. Розглянути ідеологічний плюралізм як важливі принципи функціонування сучасної демократії та охарактеризувати основні політико-ідеологічні системи сучасності: лібералізм, консерватизм, соціал-реформізм та комунізм. Охарактеризувати сутнісні риси, структуру, функції та типологію політичної культури, її особливості в Україні.

Питання для обговорення

1. Політична свідомість та ідеологія, їх роль у функціонування політичної сфери суспільного життя.
2. Сучасні політико-ідеологічні системи, їх поширення у світі та Україні.
3. Концепція політичної культури Г. Алмонда, її роль в осмислення особливості політичного життя різних країн.
4. Політична культура старшого покоління та молоді в Україні: спільне та відмінне.

Література:

1. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
2. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
3. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
8. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Практичне заняття № 8

Тема 8 Політичний менеджмент та маркетинг. Політичні технології.

Мета: Розкрити зміст політичного менеджменту як науки та різновиду політичної діяльності. Охарактеризувати такі його різновиди, як менеджмент виборчої кампанії, партійний менеджмент та менеджмент в органах влади й управління. З'ясувати особливості політичного маркетингу, його роль в дослідженні політичного ринку, його формування і трансформації. Дати оцінку нормативним та девіантним політичним технологіям, їх використання в політичному процесі в Україні.

Питання для обговорення:

1. Політичний менеджмент як різновид політичної діяльності.
2. Політичний маркетинг, його роль у дослідження й трансформації політичної сфери суспільного життя.
3. Політичні технології й антитехнології, їх використання у виборчих кампаніях та інших масових заходах.

Література:

1. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
2. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
3. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
4. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
5. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.

6. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
7. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
8. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
9. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.
10. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

КПЗ дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою КПЗу.

Метою виконання КПЗу є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок і їхнього використання у своїй професійній діяльності. При виконанні КПЗу студент повинен продемонструвати вміння в сфері науково-дослідної діяльності, роботи з готовими матеріалами, вміння творчого й оригінального вирішення поставлених завдань.

КПЗ виконується самостійно кожним студентом на основі опрацьованої літератури. КПЗ оформляється у відповідності до встановлених вимог.

КПЗ повинен містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:

- назву університету;
- назву кафедри;
- назву навчальної дисципліни;
- номер академічної групи;
- дату подачі РГР викладачеві на перевірку - день, місяць, рік.

2.Зміст.

3.Вступ. Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут же вказують мету й завдання дослідження.

4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам роботи.

5. Висновки. У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. Список літератури. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення відбувається в такому порядку:

- нормативно-правові акти (Конституція України, Закони, ГОСТ, ДСТУ й т.д.);
- використана література (у т. ч. періодична);
- література на іноземних мовах;
- Інтернет джерела з обов'язковою позначкою, яка інформація міститься на цьому сайті (порталі). Не припустиме посилання пошуків на сайти.

7. Вимоги до оформлення. Шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, ліве - 25 мм, праве - 15 мм.

Варіанти КПЗ з дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ»

1. Цілі, рушійні сили та результати Революції гідності.
2. Взаємозв'язок та взаємодія політичної та економічної сфер суспільного життя.
3. Взаємозв'язок політики і бізнесу в українському суспільстві.
4. Мотиви та форми політичної активності вітчизняних підприємців.

5. Участь студентів ННІМЕВ в громадсько-політичному житті ТНЕУ та м. Тернополя.
6. Взаємодія первинних та вторинних суб'єктів політичної влади: досвід суверенної України.
7. Сутність та способи легітимації політичної влади.
8. Шляхи та умови підвищення ефективності політичної влади в Україні.
9. Стан і тенденції розвитку політичної системи України.
10. Актуальні проблеми реформування політичної системи України в контексті угоди про асоціацію з ЄС.
11. Стан та перспективи утвердження України як соціальної держави.
12. Причини та наслідки повернення України до парламентсько-президентської форми державного правління.
13. Децентралізація державного устрою як актуальна проблема сучасної України.
14. ДНР та ЛНР як квазідержавні утворення.
15. Роль коаліції депутатських фракцій Верховної Ради України у формуванні та ефективному функціонуванні Кабінету Міністрів України.
16. Роль правлячої коаліції та опозиційних фракцій Верховної Ради України у законотворчому процесі.
17. Структура та діяльність сучасної парламентської опозиції.
18. Взаємодія громадянського суспільства та держави в умовах демократії та інших політичних режимів.
19. Нові інституційні форми громадянського суспільства, що сформувались під час Революції Гідності.
20. Нормативно-правове регулювання процесу створення та діяльності політичних партій: досвід України.
21. Стан багатопартійності та модель партійної системи сучасної України.
22. Формування нових політичних партій після Революції гідності.
23. Громадсько-політичні молодіжні організації, що працюють під керівництвом політичних партій.
24. Стан і тенденції розвитку волонтерського руху в Україні.
25. Діяльність партійних фракцій в українському парламенті.
26. Місце і роль політичних партій у структурі громадянського суспільства.
27. Стан і тенденції розвитку політичного режиму в сучасній Україні.
28. Прояви авторитаризму в політичному житті постреволюційної України.
29. Вплив олігархічних груп на деформацію демократичного режиму в Україні.
30. Правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні.
31. Оцінка стану демократії в Україні зарубіжними експертами.
32. Принципи ліберальної демократії, їх реалізація в Україні.
33. Виборча система в Україні (вибори народних депутатів України), її основні проблеми.
34. Переваги та недоліки нової системи місцевих виборів в Україні.
35. Хвилі поширення демократії в світі, їх вплив на Україну.
36. Політична еліта сучасної України.
37. Системна та антисистемна опозиція в Україні.
38. Взаємозв'язок та взаємодія політичної та економічної еліт в постреволюційній Україні.
39. Особливості політичного лідерства в Україні після президентських виборів 2014 р.
40. Лідерство, вождизм та культ особи: порівняльна характеристика.
41. Концепції національної еліти В. Липинського та Д. Донцова, їх актуальність для сучасної України.
42. Спільне та відмінне етнічної та політичної нації. Чи можливий змішаний тип нації – етнополітичний?
43. Сутнісні риси та особливості модерної української нації.
44. Україна як національна держава.
45. Зростання національної самосвідомості громадян України в умовах україно-російської війни.
46. Причини сепаратистських проявів в Україні після Революції Гідності.

47. Етнополітика української держави, її правові засади.
48. Національні меншини української держави, їх політичні та культурні права.
49. Сучасний український націоналізм: ідеологічні засади та партійні організації.
50. Космополітизм: його причини та сучасні прояви.
51. Ідеологія «руського міра» як ідейна основа російської агресії проти України.
52. Правові засади міжнародної політики та особливості їх реалізації в сучасних умовах.
53. Україна в системі сучасної світової геополітики.
54. Політико-економічні переваги, які отримала Україна після підписання угоди про асоціацію з ЄС.
55. Місце і роль України в системі європейських міжнародних організацій.
56. Вплив глобалізації на політико-правові та економічні процеси в Україні.
57. Конституція України про принцип політичної та ідеологічної багатоманітності, його реалізація у суспільному та державному житті.
58. Роль політичної ідеології у функціонуванні політичної системи
59. Українські ліберальні партії, їх підтримка населенням України.
60. Праві та правоцентристські партії України, їх представлення в українському парламенті.
61. Соціал-реформізм в світі та Україні.
62. Формування та функціонуванні європейських партій, їх роль у Європейському парламенті.
63. Характерні риси вітчизняної політичної культури.
64. Політична свідомість та політична культура української молоді.
65. Проблеми політичної соціалізації студентської молоді.
66. Громадська думка, її дослідження та врахування у державній політиці.
67. Використання засобів політичного маркетингу в організації виборів до місцевих рад.
68. Основні етапи та зміст менеджменту масового суспільно-політичного заходу (демонстрації, мітингу, флешмобу тощо).
69. Політтехнологія формування іміджу політичного лідера.
70. Український досвід використання «чорних» політтехнологій у виборчих кампаніях.
71. Місце та роль історичної пам'яті в структурі національної політичної культури.
72. Солідаристська модель демократії ідеолога націоналізму Я. Стецька.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Тема 1. Становлення політичної науки в Україні. Вебер М. Політика як покликання і професія.	7
2	Тема 2. Макіавеллі Н. Володар. Вебер М. Три чисті типи легітимного панування	7
3	Тема 3. Грушевський М. Звичайна схема історії й справа раціонального укладу історії Східного Слов'янства. Франко І. Поза межами можливого Українська політична думка після національної революції 1917-1921 рр.	7
4	Тема 4. Істон Д. Категорії системного аналізу політики. Проект закону про зміни до Конституції України щодо децентралізації державного устрою.	7
5	Тема 5. Платон. Держава. Україна як соціальна держава.	7
6	Тема 6. Закон України «Про політичні партії в Україні» (2001) Закон України «Про громадські об'єднання» (2012)	7
7	Тема 7. Арон Р. Демократія і тоталітаризм. Арендт Х. Джерела тоталітаризму	7

8	Тема 8. Даль Р. Про демократію. вилі демонратизації в світі.	7
9	Тема 9. Габермас Ю. Структурні перетворення в сфері відкритості: дослідження категорії «громадянське суспільство». Нові партії та громадські організації, що сформувались в період Революції гідності та їх роль	7
10	Тема 10. Політичні еліти та політичне лідерство в Україні. Донцов Д. Дух нашої давнини.	7
11	Тема 11 Громадська думка та її роль у функціонуванні демократії. Соціал-демократія у світі та Україні. Хаєк Ф. Принципи ліберального соціального порядку. Сціборський М. Націократія.	7
12	Тема 12. Глобальні проблеми сучасності та світовий політичний процес. Бжезінський З. Велика шахівниця.	7
	Разом:	84

8. Тренінг з дисципліни

Навчальний тренінг: вимоги та умови проведення

Тренінг є ретельно спланованим процесом надання чи поповнення знань, відпрацювання умінь і навичок, зміни чи оновлення певних ставлень, поглядів і переконань. Тренінг орієнтований на запитання та пошук.

Взірець тренінгу:

«Політичне лідерство».

Тренінг проводиться для тих, хто прагне сформувати в собі лідерські якості та навчитися приймати відповідальні рішення, ставити цілі та розробляти стратегію їх реалізації, працювати в команді, бути впевненим в собі та досягати успіху в політичній діяльності.

Мета:

- Визначитись, як сформувати в собі лідерські якості, позначити мрії та цілі, вибудувати пріоритети.
- Розробити практичний план досягнення намічених цілей.
- Озброїтись вірою в себе, у свій успіх.
- Дізнатися психологічні механізми розвитку мотивації досягнення і самоконтролю.

Цільова аудиторія:

- Молоді, активні, амбітні, цілеспрямовані юнаки і дівчата.
- Хто мріє і хоче реалізувати себе як політичного лідера.
- Хто ставить перед собою цілі і має намір обов'язково їх досягнути.
- Хто не хоче витрачати дорогоцінний час.
- Хто хоче бути успішним і корисним.

Методика проведення:

- **Дискусія** – вільний вербальний обмін знаннями, ідеями чи думками між тренером та учасниками групи.

Дискусія як метод тренінгу, зазвичай обмежується одним питанням чи темою, та будується в певній послідовності. Дискусія у багатьох випадках зачіпає емоційну сферу учасників групи, однак вона не повинна перетворюватись у гарячу суперечку. Важливим елементом дискусії є демонстрація своїх поглядів на те чи інше питання; в ході дискусії повністю виключається можливість перебивати один одного: говорить один – решта слухають. Роль тренера при проведенні дискусії найбільш наближена до ролі посередника. Він слідкує за активністю учасників. Наприкінці дискусії він узагальнює основні пункти, висловлені групою, та підсумовує усі досягнуті висновки.

Завдання тренінгу:

- Пізнавати себе, свої мрії, цілі, таланти, свою унікальність і призначення в житті.

- Планувати, визначати цілі, вчитися їх досягати.
- Шукати і знаходити в собі ресурси і потенціал для досягнення всіх поставлених цілей.

- Позначати завдання і цілі на найближчий рік, п'ять і десять років.

Програма тренінгу.

1. Що таке політичне лідерство?
2. Які риси характеру необхідні політичному лідеру?
3. Що таке ціль? Чим мрія відрізняється від цілі?
4. Як дізнатися, чого хочеш і визначити для себе цілі?
5. Закони ціледосягнення - які цілі досягаються, а які ні?
6. Правила правильної постановки цілей.
7. Як досягати своїх цілей, а не чужих?
8. Що нам заважає досягати цілей?
9. Основні принципи ціледосягнення - алгоритм досягнення цілей, етапи.
10. Мотивація досягнення – чому твоя ціль повинна стати дійсністю!
11. Як запрограмувати себе на успіх?
12. Як вибудувати життєві пріоритети.
13. Ефективні прийоми самоконтролю і самомотивації.
14. Скільки повинно бути цілей? Управління цілями.
15. Як все встигати, розвиватися одночасно в декількох напрямках і досягати цілей.

Управління собою і часом.

16. Основні ресурси для досягнення цілей, як зробити так щоб оточення і Всесвіт сприяли тобі.

Учасникам тренінг допоможе:

- вміти розставляти пріоритети та відділяти важливе від другорядного;
- ефективно планувати свій час, ставити мету, розбивати її на задачі;
- ефективно та вільно спілкуватись;
- знайти у собі ресурси для життя, вміння розуміти краще людей та самого себе;
- навчитись методам, що допоможуть бути успішними у всіх сферах життя;
- розширити діапазон сприйняття себе;
- посилити позитивний образ власної особистості;
- підвищити відповідальність за власні думки, почуття та дії.
- ефективно вести себе на співбесіді;
- вміти ставити собі кар'єрні цілі;
- вміти налагоджувати відносини в новому колективі.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
Усне опитування під час занять (5 тем по 10 балів = 50 балів). Письмова робота 50 балів	Усне опитування під час занять (4 тем по 10 балів = 40 балів). Ректорська контрольна робота - 60 балів	1. Написання КПІЗ у формі письмової роботи (50 балів) 2. Захист КПІЗ (40 балів) 3. Участь у тренінгах (10 балів)

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

	Найменування	Номер теми
1.	Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.	1.-9
2.	Мультимедійні засоби	1.-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В. Політологія: підруч. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
3. Грабовський О. І. Державна політика України у сфері соціально-економічного розвитку в контексті європейської інтеграції. Львів : Львів. регіон. ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, 2018.
4. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
5. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 404 с.
6. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
7. Конституція України : станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 70 с.

8. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
9. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
10. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. – 460 с.
11. Політологія: навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / за ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. 220 с.
12. Тараненко Г. Г. Зовнішня політика України в умовах сучасних викликів глобальної і регіональної безпеки [Електронний ресурс]. *Politology bulletin*. 2018. Iss. 80. С. 61–67.
13. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2017. Випуск 1(16). 260 с.
14. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навчальний посібник / А. В. Сакун, Т. І. Кадлубович, Д. С. Черняк та ін. Київ : КНУТД, 2017. 260 с.
15. Agassi, J.; Jarvie, I. C. (June 2019) The Problem of Analytic Philosophy. *Philosophy of the Social Sciences*, vol. 49, 5: pp. 413-433.
16. Agassi, Joseph, Jarvie, Ian. 2019. "Institutions as a Philosophical Problem." *Philosophy of the Social Sciences* 49 (1): 42-63.
17. Dowding, Keith. (2016) *The Philosophy and Methods of Political Science*. Macmillian Publishers Limited, Palgrave, London, New York
18. Erman, E, Möller, N (2019) How practices do not matter. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 22(1): 103–118
19. Grant R. Martsolf, Teresa H. Thomas. (January 2019) Integrating Political Philosophy Into Health Policy Education. *Policy, Politics, & Nursing Practice*, vol. 20, 1: pp. 18-27.
20. Karl Gustafsson, Nina C. Krickel-Choi (June 2020) Returning to the roots of ontological security: insights from the existentialist anxiety literature. *European Journal of International Relations*, vol. 26, 3: pp. 875-895.
21. Mingst, Karen A., & Arreguin-Toft, Ivan M. (2016). *Essentials of International Relations* (5th ed.). New York: W. W. Norton & Company..
22. Mingst, Karen A., & Snyder, Jack L. (2017). *Essential Readings in World Politics* (4th ed.). New York: W. W. Norton & Company.
23. Shokri M (2017) What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts Social Sci J* 8: 269.
24. William G. Howell, Terry M. Moe (2020) *Presidents, Populism, and the Crisis of Democracy* University of Chicago Press, 495 p

Інформаційні ресурси

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua/>
2. Урядовий портал - <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Рада національної безпеки і оборони України www.rainbow.gov.ua
5. Головне управління державної служби України - <http://www.guds.gov.ua/control/uk/index>
6. Дзеркало тижня - www.zerkalo-nedeli.com
7. Диалог.UA. - dialogs.org.ua
8. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Шевченка. - <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
9. Електронні вісті - www.elvisti.com
10. Інформаційний бізнес-портал "ЛіГА Бізнесінформ" www.liga.kiev.ua
11. Інформаційні ресурси про Україну - www.infoukes.com 119. Мережа аналітичних центрів України - www.intellect.org.ua

12. Міжнародний центр перспективних досліджень www.icps.kiev.ua
13. Незалежний культурологічний часопис "І" - www.ji.lviv.ua
14. Політична думка - www.politdumka.kiev.ua
15. Політична Україна - www.polit.com.ua
16. Українська правда - pravda.com.ua
17. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова - www.uceps.org.ua
18. Українсько-канадський проект "Розбудова демократії" www.democracy.kiev.ua
2. Урядовий кур'єр - uamedia.visti.net/uk/